

ЛІДІЯ КОРДІУМ-ОСТРОВСЬКА: МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ТВОРЧОЇ БІОГРАФІЇ

Віктор Пилипенко

LIDIA KORDIUM-OSTROVSKA: MATERIALS FOR A CREATIVE BIOGRAPHY

Viktor Pylypenko

The article is devoted to the creative biography of the Ukrainian actress, film director Lidia Mykolaivna Ostrovska. She began her creative career at the end of the 1920s, when she got the main role in the film «Dzhalma» directed by Arnold Kordium.

The next films directed by Arnold Kordium, in which Lidia Ostrovska starred in the main roles, were «Wind from the thresholds», «Mirabo» and «The last port». They added popularity to the actress.

In addition to films directed by A. Kordium, L. Ostrovska starred in films directed by Kostiantyn Bolotov and Pavlo Dolyna.

From 1944 to 1981, Lidia Ostrovska worked as a director at the Kyiv Film Studio of Popular Science Films. Here she started shooting her first own films. Over the years, Lidia Ostrovska has shot more than 50 documentaries, was awarded the Order of the Red Banner of Labor, received numerous awards, including international ones, at film festivals.

She wrote film scripts, filmed documentaries about art and Ukrainian culture. In 1954, her film «Taras Shevchenko – Artist» was released. This tape marked the beginning of the trilogy about Kobzar. Over time, she created two more films: «Thoughts of Kobzar» (1961) and the full-length film «Tales about Shevchenko» (1963).

At the Kyiv Film Studio of Popular Science Films, Lidia Ostrovska created a series of tapes called «Life of Prominent People on the Screen».

Ostrovska was a recognized director in the world of scientific cinema. In the 1970s, her films were devoted to the eternal mystery of life – the topic of biology. If earlier she made films about the picturesqueness of her native land, now the content of her films were biological problems, science, observations and scientific paradoxes.

Lidia Ostrovska's films were successfully shown throughout the Soviet Union and abroad, participated in many international festivals, where they received honorary awards.

Lidia Mykolaivna Ostrovska took a worthy place among the artists of popular science cinema. Her dedication to her favorite work, imaginative vision, ability to masterfully embody her ideas on the screen, unceasing work until the last days won the recognition of the audience and critics.

Keywords: Lydia Ostrovska, Ukrainian cinematography, Dzhalma, Ukrainian popular science films, scientific cinema.

Лідія Миколаївна Кордюм-Островська народилась у Києві 18 березня 1909 року. Про своє дитинство вона майже ніколи не згадувала, тому відомі лише скупі анкетні дані про те, що її батько помер у 1912 році і мати сама виховувала двох доньок. 1924 р. Лідія закінчила школу і поступила на відділення кіно Київського театрального технікуму, який закінчила у 1928 році. Того ж року 19-річна Лідія Островська почала працювати на щойно відкритій Київській кінофабриці ВУФКУ.

На останньому курсі Лідія Островська одержала головну роль у фільмі режисера Арнольда Кордюма «Джалма». Фільм розповідає про любов дівчини-чеченки Джальми та Миколи Барабаша – червоноармійця з України. Погоджуючись на роль, Островська підписала першу в своєму житті трудову угоду, за якою забов'язувалася: гарцювати на коні, стріляти з карабіна, танцювати лезгінку тощо (Коваль 1962, с 4). Кінострічка вийшла на екрани на початку 1929 ро-

<p>У. С. Р. Р. НАРОДНИЙ КОМІСАРІЯТ ОСВІТИ відділ вищої школи Київський Театральний Технікум „9“ серпня 1927 г. Ч. 1187/18 м. Київ</p>	<p>У. С. С. Р. НАРОДНИЙ КОМИСАРИАТ ПРОСВЕЩЕНИЯ ОТДЕЛ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ Киевский Театральный Техникум „9“ августа 1927 г. № 1187/18 г. Киев.</p>	<p>Це тимчасове свідоцтво після закінчення стажу і захисту дипломної праці підлягає обміну на диплом.</p> <p>Настоящее временное свидетельство по прохождении стажу и защите дипломной работы подлежит обмену на диплом.</p>
ТИМЧАСОВЕ СВІДОЦТВО.	ВРЕМЕННОЕ СВИДЕТЕЛЬСТВО.	
<p>Видано це тимчасове свідоцтво від Київського Театрального Технікуму громадянці <u>Островської Лідії Миколаївни</u> що народилася р. 1908</p> <p>у..... в тім, що в очо дійсно року 1927 вступила до Київського Театрального Технікуму, прослухала повний курс наук на <u>Кіно</u> відділі і виконала усі вимоги встановленого навчального плану.</p> <p>На підставі Кодексу Законів про народно освіту УСРР громадянці <u>Л. М. Островській</u> дозволяється відбувати обов'язковий практичний стаж зі свого фаху, <u>з к кіно-актору.</u></p>	<p>Выдано настоящее временное свидетельство Киевским Театральным Техникумом гражданке <u>Островской Лидии Николаевны</u> родившейся в 1908 г.</p> <p>..... в том, что она в 1927 г. поступила в Киевский Театральный Техникум, прослушала полный курс наук <u>Кино</u> отделения и выполнила все требования установленного учебного плана.</p> <p>На основании Кодекса Законов о народном образовании УССР гражданки <u>Л. М. Островская</u> допускается к прохождению обязательного практического стажа по своей специальности, <u>как кино-актер</u></p>	
	<p>Голова Комітету ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА</p> <p><i>Мерген</i></p>	
	<p>Зав. Навчальної частини Зав. Учебной частью</p> <p>СЕКРЕТАР КОМІТЕТУ СЕКРЕТАРЬ КОМИТЕТА</p> <p><i>УМФ</i></p>	

Свідоцтво про закінчення Київського театрального технікуму.

ку. Це був один з небагатьох фільмів Всеукраїнського фотокіноуправління (ВУФКУ), у якому головну роль довірили жінці. Картина сподобалася керівництву ВУФКУ, набула популярності серед глядачів.

За спогадами Арнольда Кордюма, «Лідія Островська так творчо перевтілилася в образ своєї героїні, що під час зйомок в Чечні до неї частенько підходили дівчата та жінки з аулу й починали розпитувати, як місцеву. Але Островська, нічого не розуміючи, знизувала плечима, і «землячки» розгублено відходили від неї і, зібравшись осторонь, схвилювано гомоніли. Пізніше в аулі поширилися чутки, ніби дід цієї красуні колись потрапив у полон до царя, а згодом біля Дніпра виник цілий чеченський рід. Тому, мовляв, джигіти мусять вкрати правовірну та відвезти її до аулу на батьківщину. Добре, що у зйомках брав участь загін червоноармійців, – дії фільму відбуваються у часи громадянської війни на Кавказі – тож було кому охороняти «чеченку» з України.

Після завершення зйомок у Чечні кіногрупа повернулася до Києва. На дворі стояла пізня осінь, а треба було зняти найвідповідальніші кадри – як куркулі топлять бусурманку в річ-

ці. Таким чином, «купання» мало відбуватися в крижаній воді. Це щонайменше загрожувало артистці запаленням легень. «Викликали лікаря та медсестер з профілактичними ліками, адже артистці доведеться пробути у воді щонайменше півгодини: та й не лише Джальмі, а й тим, хто її топитиме, а також і тим, хто рятуватиме. Треба визнати, що «кінохрещення» Лідія Островська витримала мужньо, наче знала, що на все життя пов'яже свою долю з кіномистецтвом!» (Кордюм 1968, с. 3).

Частину натурних зйомок здійснили в Чечні. Арнольд Кордюм знав життя народів Кавказу та їхні звичаї. Тут стало в нагоді його фронтове минуле, служба в армії і мандри з агітпоїздом. Потім зйомки продовжились у Березані під Києвом.

Зйомки та монтаж фільму було завершено раніше, ніж закінчилося будівництво кінофабрики. Арнольд Кордюм відвіз фільм до Харкова показати його народному комісару освіти УСРР Миколі Скрипнику. Одним із перших глядачів фільму був відомий французький письменник Анрі Барбюс. Він дав таку оцінку фільму: «Я дуже вдячний товаришам, які дали мені можливість переглянути фільм «Джальма». Це чудовий фільм, прекрасний своєю технікою, красою і яскравістю фотографій, а також великою драматичною силою і, нарешті, високим соціальним значенням». Оригінал записки Анрі Барбюса знаходиться в сімейному архіві Кордюмів. Також вона була опублікована у книзі А. Кордюма «Минуле, яке лишається з нами. Спогади кінематографіста». К., Мистецтво, 1965.

До речі, у жовтні 2023 року на 8-му міжнародному кінофестивалі «Київський тиждень критики» в рамках програми «Жіноча роль», присвяченої легендарним українським акторкам, які працювали в різні часи, та до сьогодні залишаються справжнім уособленням кіно – від його становлення до часів Незалежності був показаний відреставрований Довженко-Центром фільм «Джальма» (Джальма).

Наступні фільми режисера Арнольда Кордюма, в яких Лідія Островська знялась у головних ролях, були «Вітер з порогів» (інша назва «Останній лоцман») (1929, дочка лоцмана), «Мірабо» (1930, дівчина-робітниця) та «Останній порт» (друга назва – «Загибель ескадри») (1934, робітниця) – додали акторці популярності.

Окрім кінострічок, де режисером був А. Кордюм, Л. Островська знімалась у фільмах режисерів Костянтина Болотова «Шкідник» (1929, вчителька) та Павла Долини «Свято Унірі» (1932, Берта).

Невдовзі Л. Островська одружилася з А. Кордюмом. Але працювати в Україні подружжю залишалось недовго. За кінокартину «Вітер з порогів» А. Кордюм потрапив у немилість до влади.

Поштова картка. Початок 1930-х років.

Лідія Островська у ролі Джальми.

Він був звинувачений у «поблажливому ставленні до «класового ворога» і 1935 р. висланий до Узбекистану, де працював на «Ташкентській кіностудії». Разом з чоловіком до Узбекистану поїхала й Лідія з маленьким сином. Це поклало край її акторській кар'єрі, оскільки зніматись у кінофільмах її більше не запрошували. Але, як творча натура, обдарована й закохана в кінематограф, вона не могла залишатися без діла і перекваліфікувалась на асистента режисера.

На зйомках.

У 1941 р. родині Кордюмів було дозволено повернутися до Києва. Після шестирічної розлуки Л. Островська змогла, нарешті, обійняти свою матір і сестру. Але вже 22 червня проводжала на фронт сестру, яку мобілізували на фронт як медпрацівника. Знову вони зустрілись вже після закінчення війни.

На початку війни родині знову довелося залишити Київ і поїхати в евакуацію до знайомого Узбекистану. Лідії Кордюм-Островській вдалось влаштуватись на «Ташкентську кіностудію» асистентом режисера. Тут вона зустріла багато друзів, знайомих і колег з України. Тут працював визнаний український кінооператор Данило Порфірофич Демуцький, свого часу також висланий з України, інші евакуйовані кіномитці з українських кіностудій. Відомі режисери, актори, сценаристи поступово пристосовувались до нових умов роботи. Попри труднощі художнє життя було досить жвавим. Лідії Кордюм-Островській було в кого повчитися. Вона працювала асистентом режисера Михаїла Ромма, придивлялася до художніх методів інших митців.

До Києва родина Кордюмів змогла повернутися 1944 р. Лідію Кордюм-Островську прийняли на роботу режисером на «Київнаукфільм» (Київська кіностудія науково-популярних фільмів), на якій вона працювала до 1981 р. Тут Лідія Кордюм-Островська почала знімати перші власні фільми. Відтепер з Київською кіностудією науково-популярних фільмів буде пов'язане все її подальше творче життя. Цій студії замовляли навчальні фільми на різні, в тому числі сільськогосподарські, теми. Лідія Кордюм-Островська з кіногрупою подорожувала

Серед співробітників Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України під час роботи над науково-популярним фільмом.

Україною. Кожен фільм – це експедиція, поїздка «на натуру», зустрічі з цікавими людьми.

За ці роки Лідія Кордюм-Островська зняла понад п'ятдесят документальних фільмів, була нагороджена Орденом Трудового Червоного Прапора, отримала численні нагороди, у тому числі й міжнародні, на кінофестивалях, була депутатом Київської міськради чотирьох скликань (Автобіографія Лідії Кордюм-Островської. Рукопис).

Вона писала кіносценарії, знімала документальні фільми про мистецтво, українську культуру. 1954 р. на екрани вийшов її фільм «Тарас Шевченко – художник». Ця стрічка поклала початок трилогії про Кобзаря. З часом вона створила ще два фільми: «Думи Кобзаря» (1961) та повнометражний фільм «Розповіді про Шевченка» (1963). У «Думах Кобзаря» широко розсунуті рамки біографічного фільму, в ньому використані різноманітні засоби образного вирішення епізодів (Дмитрук 1967, с. 38). Фільм «Розповіді про Шевченка», створений до 150-річного ювілею Кобзаря, став подією в науково-популярному кінематографі. Картина охоплювала найбільш істотні моменти літературної та суспільної діяльності Тараса Шевченка. Живі картини на екрані були створені у стилі великих майстрів – живописців епохи Тараса Шевченка (Дмитрук 1967, с. 38). У кінокартині нема хрестоматійності й шаблону, в ній талановито відтворено багатогранний образ Великого Кобзаря. Зображувальні прийоми допомогли без пафосу, але гостро, проникливо і яскраво розповісти про творчість і життя Тараса Шевченка. У фільмі поєднуються інсценізація, анімація, натурні зйомки та іконографія. Про поета розповідають документи – його рукописи, малюнки, матеріали з архівів. А ще – жива природа. Така, якою, можливо, бачив і відчував її сам поет: це й розкішні пейзажі України, й сумні, безрадні місця заслання поета. Живий образ людини показано на тлі цієї природи. На екрані ожив Тарас Шевченко, такий, як писав про нього Іван Франко: «Він був кріпак і став великою силою в громаді людських культур». Лідія Кордюм-Островська разом зі співавтором сценарію Давидом Копицею широко і вміло використала вірші Тараса Шевченка, що не ілюструють розповідь, а майже цілком замінюють дикторський текст.

Композиційна послідовність епізодів, настрій кожного кадру зробили із сухого наукового фільму поему. Музика Андрія Штогаренка, майстерне виконання поезій Леонідом Хмарою, авторський підхід до матеріалу зумовили успіх картини.

На Київській кіностудії науково-популярних фільмів Лідія Кордюм-Островська створила серію стрічок «Життя видатних людей на екрані». Серед них – «Айвазовський» (1954), «Іван Франко» (1956). Лідія Кордюм-Островська зняла фільм «Михайло Коцюбинський» (1958), консультантом якого була Ірина Михайлівна Коцюбинська, донька письменника Михайла Коцюбинського, водночас його біограф та директор музею Михайла Коцюбинського в Чернігові. Завдяки їй знімальна група мала можливість користуватися унікальними документами і фотографіями, досі ще не відомими широким колам шанувальників великого письменника (Новини кіноекрану 1968, с. 12). У фільмі «Ульянови в Києві» (1964) вперше в історії вітчизняного біографічного фільму були використані сцени крупного плану (Дмитрук 1967, с. 37). У стрічці «Наш Рильський» (1967) знімалися письменники Андрій Малишко, Михайло Стельмах, Юрій Смолич, Микола Нагнибіда, славетний оперний тенор Іван Козловський. Усі вони розповідали про свого друга – Максима Рильського. Фільм пройнятий ліричним настроєм. Вірші Максима Рильського звучали напрочуд емоційно на фоні проникливо знятих пейзажів (Дмитрук

Лідія Островська. Малюнок Василя Касіяна.
1950-ті роки.

На зйомках.

1967, с. 38). Цікаві деталі, щирість приваблювали глядача й у біографічних фільмах «Олександр Корнійчук» (1970), «Тетяна Яблонська» (1971), «Катерина Білокур» (1972). Неформальний підхід, образність, музикальність вирізняють фільми Лідії Островської і добре запам'ятовуються. Вона чи не першою запросила тоді ще маловідому співачку Ніну Матвієнко, чудовий голос якої створив особливу ауру у фільмі про Тетяну Яблонську.

Лідія Кордюм-Островська стала визнаним режисером у світі наукового кіно. Вона створила документальні кінострічки «Ваша маленька ферма» (1946), «Тутовий шовкопряд» (1947), «Полезахисні смуги», «Ерозія ґрунтів» (1947), «Гігієна побуту» (1948), «На захист врожаю» (1948), «Механізація робіт на залізничному транспорті» (1949), «За високі врожаї» (1950), «Пустощі дітей з вогнем – причина пожежі» (1951), «За здоровий побут» (1952), «Просо» (1952), «Дніпро» (1957), «Вогні України» (1960), «Краса землі рідної» (1960), «Завод чарівних екранів» (1962), «Аркадій Гайдар» (1965), «По діброві Тростянець» (1965), «Кримська рапсодія» (1967), «Роздуми про хаос і гармонію» (1968), «В цьому прекрасному і шаленому світі» (1971), «Маскарад шестиногих» (1972), «З точки зору жаби, з точки зору бабки» (1973), «Шосте почуття?» (1974), «Під знаком гена» (1976), «Тритікале – нова зернова культура» (1976), «Ті, що живуть поруч» (1978), «Закон оптимізму» (1980) та ін.

У 1960 р. Лідії Кордюм-Островській було присвоєне звання Заслуженого діяча мистецтв УРСР. Вона очолювала творчу секцію студії, входила до складу художньої ради Київської студії науково-популярних фільмів і художньої ради Міністерства культури УРСР, її обирали заступником голови комісії з присвоєння категорії та оцінки фільмів при цьому міністерстві. Нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора, медалями (Автобіографія Лідії Кордюм-Островської. Машинопис).

Професіоналізм Л. Островської, її принциповість, художній смак заслужили повагу колег. Та Лідія Миколаївна не зупиняється на досягнутому. Її цікавлять наукові відкриття та нові сміливі гіпотези й розробки вчених.

В 1970–1980-х роках українське науково-популярне кіно розквітає. Нові стрічки Лідії Кордюм-Островської цього періоду були присвячені вічній таємниці життя – темі біології. Якщо раніше вона знімала фільми про мальовничість рідного краю, зокрема «Дніпро» (1957), «Карпати – краса моя» та «По діброві Тростянець» (1965), то тепер на передній край у її стрічках виходять наука, біологічні проблеми, спостереження й наукові парадокси: «Маскарад шестиногих» (1972), «Словник комах» (1973), «З точки зору жаби, з точки зору бабки» (1973). Генетика, таємниці спадковості, перспективи розвитку генетичної медицини й біології поетично розкри-

ваються у її фільмі «Під знаком гена» (1976). Можливості науково-популярного кіно, ефектні зйомки та поетичний текст автора сценарію Ігоря Сабельникова подають тему захоплююче й образно. Проблема охорони тваринного світу надихнула Лідію Островську на створення чудової, доброї і цікавої стрічки «Ті, що живуть поруч» (1978). Цей фільм розповідає про тварин у місті, нагадує людям, що звірі – це «брати наші менші», яким потрібна людська турбота.

Кінофільми Лідії Кордюм-Островської з успіхом демонструвалися по всьому Радянському Союзу й за кордоном, брали участь у багатьох міжнародних фестивалях. Стрічка «Шосте почуття» (1974) здобула почесний диплом 29 конгресу Міжнародної асоціації наукового кіно, який відбувся в голландському місті Ейнховен. «Тритікале – нова зернова культура» (1976), Спеціальний приз за режисуру V Всесоюзного кінофестивалю сільськогосподарських фільмів, Куйбишев, 1976, «Ті, що живуть поруч» – диплом Міжнародного кінофестивалю сільськогосподарських фільмів країн-членів РЕВ у Чехословаччині, 1980. «Селекційний центр у Миронівці» (1980) – диплом Міжнародного кінофестивалю сільськогосподарських фільмів.

Лідія Миколаївна Кордюм-Островська посіла достойне місце серед митців науково-популярного кіно – як українського, так і світового. Її відданість улюбленій справі, образне бачення, вміння майстерно втілити на екрані задумане, невпинна праця до останніх днів здобули визнання у глядачів і критиків. Померла 8 грудня у страшний чорнобильський 1986 рік. Фільми Лідії Кордюм-Островської з часом не втратили своєї актуальності й самобутності, у них житиме пам'ять про неї.

Список джерел та літератури

- Автобіографія Лідії Кордюм-Островської. Машинопис. Сімейний архів родини Кордюмів.
 Автобіографія Лідії Кордюм-Островської. Рукопис. Сімейний архів родини Кордюмів.
 Джальма. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://kcv.com.ua/movie/140>
 Дмитрук, Т., 1967, Життя славетних на екрані. Мистецтво № 6, 37–38.
 Коваль, А. 1962, Шлях Джальми. Новини кіноекрану. № 3, 4.
 Кордюм, А., 1965, Минуле, яке лишається з нами. Спогади кінематографіста. К.: Мистецтво.
 Кордюм, А., 1968, Як створювалася «Джальма». Літературна Україна. № 15 (2505), вівторок, 20 лютого, 3.
 Новини кіноекрану, 1968. № 3, березень, 12.

References

- Avtobiohrafiiia Lidii Kordium-Ostrovskoi. Mashynopys. Simeinyi arkhiv rodyny Kordiumiv [Autobiography of Lidia Kordium-Ostrovskia. Typewriting. Family archive of the Kordium family]. [In Ukrainian].
 Avtobiohrafiiia Lidii Kordium-Ostrovskoi. Rukopys. Simeinyi arkhiv rodyny Kordiumiv [Autobiography of Lidia Kordium-Ostrovskia. Manuscript. Family archive of the Kordium family]. [In Ukrainian].
 Dzhalma [Dzhalma]. [Online]. Available from: <https://kcv.com.ua/movie/140> [In Ukrainian].
 Dmytruk, T., 1967, Zhyttia slavetnykh na ekrani [Lives of the famous on the screen]. Art № 6, 37–38. [In Ukrainian].
 Koval, A. 1962, Shliakh Dzhalmy. Novyny kinoekranu [The Way of Dzhalma]. News of the cinema screen. № 3, 4. [In Ukrainian].
 Kordyum, A., 1965, Mynule, yake zalyshaetsia z namy. Spohady kinematohrafista [The past that remains with us. Memories of a cinematographer]. K.: Art. [In Ukrainian].
 Kordium, A., 1968, Yak stvoriualasia «Dzhalma» [How «Dzhalma» was created]. Literary Ukraine. № 15 (2505), Tuesday, February 20, 3. [In Ukrainian].
 Novyny kinoekranu [Cinema screen news]. 1968. № 3, March, 12. [In Ukrainian].

Лідія Кордюм-Островська: матеріали для творчої біографії

Стаття присвячена творчій біографії відомої української акторки, кінорежисера Лідії Кордюм-Островської. Вона розпочала творчу діяльність наприкінці 1920-х років, коли одержала головну роль у фільмі режисера Арнольда Кордюма «Джальма».

Наступні фільми режисера Арнольда Кордюма, в яких Лідія Островська знялась у головних ролях, були «Вітер з порогів», «Мірабо» та «Останній порт» додали акторці популярності.

Окрім кінострічок, де режисером був А. Кордюм, Л. Островська знімалась у фільмах режисерів Костянтина Болотова та Павла Долини.

З 1944 р. по 1981 р. Лідія Островська працювала режисером на Київській кіностудії науково-популярних фільмів. Тут Лідія Островська почала знімати перші власні фільми. За ці роки Лідія Островська зняла понад 50 документальних фільмів, була нагороджена Орденом Трудового Червоного Прапора, отримала численні нагороди, у тому числі й міжнародні, на кінофестивалях.

Вона писала кіносценарії, знімала документальні фільми про мистецтво, українську культуру. 1954 р. на екрани вийшов її фільм «Тарас Шевченко – художник». Ця стрічка поклала початок трилогії про Кобзаря. З часом вона створила ще два фільми: «Думи Кобзаря» (1961) та повнометражний фільм «Розповіді про Шевченка» (1963).

На Київській кіностудії науково-популярних фільмів Лідія Островська створила серію стрічок «Життя видатних людей на екрані».

Лідія Островська була визнаним режисером у світі наукового кіно. В 1970-х роках її фільми були присвячені вічній таємниці життя – темі біології. Якщо раніше вона знімала фільми про мальовничість рідного краю, то тепер на передній край у її стрічках виходять наука, біологічні проблеми, спостереження й наукові парадокси.

Кінофільми Лідії Островської з успіхом демонструвалися по всьому Радянському Союзу й за кордоном, брали участь у багатьох міжнародних фестивалях, де отримували почесні нагороди.

Лідія Миколаївна Островська посіла достойне місце серед митців науково-популярного кіно. Її відданість улюбленій справі, образне бачення, вміння майстерно втілити на екрані задумане, невпинна праця до останніх днів здобули визнання у глядачів і критиків.

Ключові слова: Лідія Островська, український кінематограф, Джальма, українські науково-популярні фільми, наукове кіно.

Viktor Pylypenko, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of Ethnology and Local Lore, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Віктор Пилипенко, кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології та краєзнавства історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4397-9039>

Received: 25.06.2024

Advance Access Published: October, 2024